

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci

Təsdiq edirəm:
Tədris işləri üzrə direktor
müavini: Əyyubova İ.H.
“___” fevral 2020-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: Fortepiono. Xor dirijorluğu

Şöbə: Musiqi və Təsviri incəsənət.

Fənn Birləşmə komissiyası: “Musiqi nəzəriyyəsi” və “xor dirijorluğu.”

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Musiqi ədəbiyyatı.

Proqram 2013-cü ildə tərtib olunmuş proqram əsasında Lənkəran Dövlət Humanitar Kollecin Musiqi nəzəriyyəsi və xor dirijorluğu fənn birləşmə komissiyasında müzakirə edilmiş və bəyənilmişdir.

Kurs: II

Kodu: İPF-BO4.

Tədris ili: (2019-2020 tədris ili) Semestr: IV yaz.

Tədris yükü: cəmi: 180 saat; Auditoriya-90 saat. (mühazirə 60 saat seminar 30 saat)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Auditoriya N:

Saat: 13⁵⁵-15³⁰; 15⁴⁰-17¹⁵.

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı , dərəcəsi: Hüseynova Əsmər Rza q.

FBK-nın ünvanı: Lənkəran ş. Axundov 31.

Məsləhət günləri və saati:

E-mail ünvanı: esmer.huseynova.2019@gmail.com

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

1. V.S.Qalatskaya. Xarici ölkələrin musiqi ədəbiyyatı. III cild. M.1973.
2. B.V.Levik. Xarici ölkə musiqi ədəbiyyatı. IV hissə 1976.
3. M. Druskin. Xarici ölkə musiqi tarixi. IV hissə M.1975.

4. Ş. Həsənova. Musiqi tarixindən mühazirələr.I hissə.
5. İnternet resursları
6. İstoriya zarubejnoj muzıku. M 1983-1988. Vıp. 1-5.
7. Ençiklopediya V 3 t. M.1998-2000.

Bölmələr üzrə mühazirələrdə bəstəkarların həyatı yaradıcılığı ilə bağlı uyğun bilik və bacarıqlar aşılır.

Bütün bunlar Musiqi ədəbiyyatı fənninin ali təhsil müəssisələrinin tələbələri üçün tədrisinin vacib olduğunu təsdiq edir.

IV. Fənnin təsviri:

“Musiqi ədəbiyyatı” əsasən xarici bəstəkarların həyatı yaradıcılığı, bəstələdiyi əsərlərin yaranma tarixi və şəraiti haqqında məlumat verir. Dərslilər bir neçə fəslə bölünür və hər fəslə bir neçə mövzu vardır.

V. Fənnin məqsədi:

Fənnin tədrisinin əsas məqsədi tələbələri müasir tələblərə uyğun olaraq qərb musiqisinin inkişaf tarixi, görkəmli bəstəkarların həyat və yaradıcılığı haqqında biliklərə yiyələndirməklə onların estetik zövqünü, musiqi mədəniyyətini yüksəltməkdən ibarətdir . Mövzuların öyrənilməsi təhsil sistemində qəbul edilmiş sənəddən müəyyən doğru ardıcılıq ilə qurulmuşdur. Beləki hər hansı bir bəstəkarın həyat və yaradıcılığını öyrənərkən əvvəlcə onun erkən yaradıcılığı, sonra iri hə- cimli əsərləri nəzərə çatdırılır.

VI. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır.Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fənnə imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VII.Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 20 bal kollektivumlara görə,10 bal dərslərə davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş materialı dərinləndirən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfli-dir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açılır.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7bal-tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlə-rə yol verir;

-3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

-1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topla –dığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

91-100 bal- əla (A)

81-90 bal-çox yaxşı (B)

71-80 bal- yaxşı (C)

61-70 bal- kafi (D)

51-60 bal –qənaətbəxş (E)

51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Kollecın daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülcək.

VIII.(1.) Təqvim mövzu planı: Mühazirə : 60 saat , Cəmi: 90 saat.

Sıra sayı №	Kecirilən mühazirə, seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu.	Saat	Tarix
1	Mövzu № 1.F.Şumanın həyat yolu. Plan: 1. Şubertə qədərki dövr. 2.Ailəsi. 3.Olduğu ölkə və şəhərlər. 4. Təhsili. Mənbə: [1-4]	2	
2	Mövzu № 2.F.Şumanın yaradıcılığı. Plan: 1.Novototluğu 2. Şəxsiyyəti 3.Yaradıcılıq sahələri	2	

	4. Əsərlərinin siyahısı Mənbə: [1-4]		
3	Mövzu № 3. F.Şumanın “karnaval” əsəri. Plan: 1.Novototluğu. 2.Məzmunu . 3.Musiqi dili. Mənbə: [1-4]	2	
4	Mövzu №4. F.Şopenin həyatı. Plan: 1.Ailəsi. 2.Olduğu şəhərlər. 3.Təhsili. Mənbə: [1-4]	2	
5	Mövzu №5. F.Şopenin yaradıcılığı. Plan: 1.Novotorluğu. 2.Yaradıcılıq sahələri. 3. Əsərlərinin siyahısı. Mənbə: [1-4]	2	
6	Mövzu №6. F.Şopenin f.no yaradıcılığı. Plan: 1. Əhəmiyyəti. 2.Yaradıcılıq sahələri. 3. Əsərlərinin siyahısı. Mənbə: [1-4]	2	
7	Mövzu №7. H.Berlyozun həyatı. Plan: 1.Ailəsi. 2. Təhsili. 3. Olduğu şəhərlər. Mənbə: [1-4]	2	
8	Mövzu №8. H.Berlyozun yaradıcılığı. Plan: 1.Əhəmiyyəti. 2. Yaradıcılıq sahələri. 3.Əsərlərinin siyahısı. Mənbə: [1-4]	2	
9	Mövzu № 9. Berlyoz “fantastik” sinfoniyası. Plan: 1. Əsərin təhlili. 2. Sinfoniyanın quruluşu.	2	

	3.Orkestrofka. Mənbə: [1-4]		
10	Mövzu №10. F.Listin həyatı. Plan: 1.Ailəsi. 2. Təhsili. 3. Olduğu ölkələr. Mənbə: [1-4]	2	
11	Mövzu № 11. Listin yaradıcılığı. Plan: 1. Novotorluğu. 2. Yaradıcılıq sahələri. 3. Əsərlərinin siyahısı. Mənbə: [1-4]	2	
12	Mövzu №12.Listin f.no yaradıcılığı. Plan: 1. Macar rapsodiyaları. 2. Sinfonik poemaları. 3. Prelüdləri. Mənbə: [1-4]	2	
13	Mövzu №13. R.Vaqner həyat yolu. Plan: 1.Novatorluğu 2.Yaradıcılıq sahələri 3. Əsərlərinin siyahısı Mənbə: [1-4]	2	
14	Mövzu №14. Vaqner yaradıcılığı. Plan: 1. Opera islahatları. 2.Yaradıcılıq sahələri 3. Əsərlərinin siyahısı Mənbə: [1-4]	2	
15	Mövzu № 15. Vaqner Tanheyzer operası. Plan: 1. Operanın təhlili. 2. Hissələri. 3. Liberettosu. Mənbə: [1-4]	2	
16	Mövzu № 16. İ.Bramsın həyatı. Plan: 1. Ailəsi. 2. Təhsili. 3. Musiqidəki rolu.	2	

	Mənbə: [1-4]		
17	Mövzu №17. Brams yaradıcılığı. Plan: 1. Novatorluğu. 2.Macar reqsləri. 3.Yaradıcılığındakı əhəmiyyəti Mənbə: [1-4]	2	
18	Mövzu №18. Simfonik yaradıcılığı. Plan: 1. Uverturaları. 2. 4-cü c moll simfoniyası. 3.Rapsodiyaları. Mənbə: [1-4]	2	
19	Mövzu №19. C.Verdi həyatı. Plan: 1.Ailəsi. 2. Təhsili. 3.XIX əsr İtalyan musiqisi. Mənbə: [1-4]	2	
20	Mövzu № 20. Verdinin yaradıcılığı. Plan: 1. Opera yaradıcılığı. 2. Trubadur və Traviata. 3. Operaları. Mənbə: [1-4]	2	
21	Mövzu № 21. C.Verdinin “Aida” operası. Plan: 1.Operanın libberretosu. 2.Hissələri. 3. Əsərlərinin siyahısı. Mənbə: [1-4]	2	
22	Mövzu№ 22. “Riqoletto” operası. Plan: 1. Yaranma səbəbi 2.Əsərlərin təhlili 3.Əsərlərə bu gün münasibət Mənbə: [1-4]	2	
23	Mövzu №23. Ş.Quno həyat və yaradıcılığı. Plan: 1.Novatorluğu 2.Yaradıcılıq sahələri 3. Əsərlərinin siyahısı	2	

	Mənbə: [1-4]		
24	Mövzu № 24. “Faust” operası. Plan: 1. Yaranma tarixi. 2. Hissələri. 3.Yaradıcılıq sahələri. Mənbə: [1-4]	2	
25	Mövzu № 25. J.Vize həyatı. Plan: 1. Novatorluğu 2.Yaradıcılıq sahələri 3. Əsərlərinin siyahısı Mənbə: [1-4]	2	
26	Mövzu № 26. J.Vize yaradıcılığı. Plan: 1. Tarixi əhəmiyyəti 2. Erkən dövr. 3.Əsərlərin təhlili Mənbə: [1-4]	2	
27	Mövzu № 27. Vize opera yaradıcılığı. Plan: 1. Tarixi əhəmiyyəti 2.Əsərin təhlili 3. Əsərə bu gün münasibət Mənbə: [1-4]	2	
28	Mövzu № 28. “Karmen” operası. Plan: 1. Yaranma tarixi. 2.Hissələri. 3.Yaradıcılıq sahələri Mənbə: [1-4]	2	
29	Mövzu № 29. E.Qriq həyat və yaradıcılığı. Plan: 1. Novatorluğu 2.Yaradıcılıq sahələri 3. Əsərlərinin siyahısı Mənbə: [1-4]	2	
30	Mövzu № 30. Qriq “Per-günd” süitəsi. Plan:	2	

1.Yaranma səbəbi 2.Əsərlərin təhlili 3. Əsərlərə bu gün münasibət Mənbə: [1-4]		
--	--	--

VIII.(2.) Seminar mövzularının məzmunu: 30saat. Cəmi 90 saat.

Sıra sayı №	Keçirilən seminar mövzularının məzmunu.	Saat	Tarix
1.	18-ci əsrin sonu 19-cu əsrin əvvəllərində Avropa musiqisinin inkişafı Şuman həyat yolu.	2	
2.	F.Şopenin yaradıcılığı.	2	
3.	Şopen yaradıcılığında: əsərlərinin təhlili,üslubu.	2	
4.	H.Berlyoz həyatı musiqidəki rolu.	2	
5.	H.Berlyozun “fantastik” simfoniyası.	2	
6.	F.Listin həyat yaradıcılığı.	2	
7.	R.Vaqnerin həyatı və musiqidəki rolu.	2	
8.	Vaqnerin opera islahatı “Tanqeyzer” operası və təhlili.	2	
9.	İ.Brams həyat yolu.	2	
10.	Brams simfonik yaradıcılığı,macar rəqsləri.	2	
11.	C.Verdi İtalyan musiqisindəki rolu.	2	
12.	C.Verdinin opera yaradıcılığı “Aida” və “Riqoletto” operalarının təhlili.	2	
13.	Ş.Qunonun həyat və yaradıcılığı.	2	
14.	J.Vize həyat və yaradıcılığı “Karmen” operası.	2	
15.	E.Qriqin həyat və yaradıcılığı “Perqünd” süitası.	2	

IX. Fənn üzrə sərbəst işlərin adları:

1	18-ci 19-cu əsrlərdə Romantizim cərəyanı və nümayəndələri.
2	F.Listin yaradıcılığı.
3	C.Verdinin yaradıcılığı. Aida operası.
4	R.Vaqnerin yaradıcılığı.
5	XIX əsr Avropa musiqisində romantizm. F.Şuman.
6	H.Berlyoz yaradıcılıq yolu.
7	F.Listin yaradıcılığı.
8	J.Vize yaradıcılığı. Karmen operası.

X. İmtahan sualları.

I.

1. H.Şuman musiqi tarixində tutduğu yer.
2. H.Berlyoz musiqi tarixində tutduğu yer.
3. F.Şuman musiqi tarixində tutduğu yer.
4. R.Vaqner musiqi tarixində tutduğu yer.
5. İ.Brams musiqi tarixində tutduğu yer.
6. C.Verdi musiqi tarixində tutduğu yer.
7. Ş. Quno musiqi tarixində tutduğu yer.
8. J. Vize musiqi tarixində tutduğu yer.
9. E.Qrik sinfonik yaradıcılığı.
- 10.18-ci əsrin sonu 19-cu əsrin əvvəllərində Avropa musiqisində romantizm.

II.

1. F.Şumanın yaradıcılığı.
2. H.Berlyoz yaradıcılığı.
3. Brams yaradıcılığı.
4. F. List yaradıcılığı.
5. F.Şopenin yaradıcılığı.
6. R.Vaqnerin yaradıcılığı.
7. Ş.Quno yaradıcılığı.
8. C.Verdi yaradıcılığı.
9. J.Vize musiqi tarixində tutduğu yer.
- 10.E.Qrik musiqi tarixində tutduğu yer.

III.

1. F.Şuman simfonik yaradıcılığı.
2. F.Listin fortepiano yaradıcılığı.
3. Ş.Quno vokal yaradıcılığı.
4. F.Şopenin Forteplano yaradıcılığı.
5. C.Verdi opera yaradıcılığı.
6. R.Vaqnerin opera islahatı.
7. H.Berlyoz simfonik yaradıcılığı.
8. Ş.Quno Opera yaradıcılığı.
9. İ.Brams simfonik yaradıcılığı.
- 10.E.Qriqin simfonik yaradıcılığı.

IV.

1. J.Vizenin “Karmon” operası.
2. E.Qriq “Perqünd” sütası.
3. Ş.Qunonun əsərlərinin təhlili.
4. C.Verdiin “Aida” operası.
5. İ.Brams 4-cü simfoniyası.
6. R.Vaqnerin “Tanqeyzer” operası.
7. F.Listin simfonik poemaları.
8. H.Berlyozun “Fantastik” simfoniyası.
9. F.Şopenin mazurka və polonezleri.
- 10.F.Şumanın “Karnaval” əsəri.

V.

- 1.F.Şuman əsərlərinin siyahısı.
- 2.F.List əsərlərinin siyahısı
- 3.İ.Brams əsərlərinin siyahısı.
- 4.J.Vizenin əsərlərinin siyahısı.
- 5.R.Vaqner əsərlərinin siyahısı.
- 6.F.Şopen nakturinləri və rapsodyaları.
- 7.C.Verdinin Riqolletto operası.
- 8.F.Listin prellüdləri..
- 9.Vaqnerin opera islahatındakı yenilikləri.
- 10.E.Qriqin sütaları.

XI.Kollokvium

1

- 1.F.Şumanın yaradıcılığı.
- 2.F.Şopenin yaradıcılığı.
- 3.H.Berlyoz yaradıcılığı.
- 4.F.Listin yaradıcılığı.
- 5.F.Şumanın “Karnaval” əsəri.
- 6.F.Şopenin f-no yaradıcılığı.

- 7.H.Berlyoz “fantastik” simfonyası.
- 8.F.Listin simfonik yaradıcılığı.
- 9.F.Şopenin balladaları.
- 10.F.Listin f-no yaradıcılığı.
- 11.F.Şopenin polonez və mazurkaları.
- 12.F.Şumanın yaradıcılığında mahnılar.

Kollokvium 2

- 1.R.Vaqner heyatı.
- 2.Bramsın yaradıcılığı.
- 3.C.Verдинin heyat yolu.
- 4.Ş.Qunonun heyat yolu.
- 5.J.Vize yaradıcılığı.
- 6.E.Qriqin yaradıcılığı.
- 7.C.Verдинin Aida operası.
- 8.J.Vizenin Karmen operası.
9. Vaqnerin Tanqeyzer operası.
- 10.Bramsın simfonik yaradıcılığı.
- 11.Verdi Riqoletto operası.
- 12.E. Qriqin Pergund süitəsi.

XII. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr Musiqi ədəbiyyatı kursundan müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar. Kursda keçdiklərindən –bəstəkarların həyatı və yaradıcılığıyla dərinlən tanış olmaqla, musiqilərini öyrənmək vərdişlərinə yiyələnmişdirlər.

Fənninin tədrisi zamanı tələbələrə müxtəlif bölmələrin praktik tətbiqini öyrədilməsi fənn üzrə qoyulan əsas tələblərdən biridir. Musiqi ədəbiyyatı fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

-Mühazirə mətninin hazırlanması,

-test tapşırıqları,

-referat işləri,

-imtahan sualları,

-fərdi tapşırıqlar,

-internetdən istifadə.

-musiqilərin dinlənməsi.

Öyrənən tanış olur::

-XVII əsr musiqi mədəniyyəti.

-XVIII əsr musiqi mədəniyyəti.

- Opera, oratoriya, kantata mədəniyyəti.

-Simfoniya, mahnı və fortepiano əsərləri.

-Keçilən bəstəkarların əsərlərinin dinlənməsi.

“Musiqi ədəbiyyatı” fənninin sillabusu “Musiqi nəzəriyyəsi” ixtisasının tədris planı və Musiqi ədəbiyyatı fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus «_Musiqi nəzəriyyəsi və xor dirijorluğu _» FBK-da müzakirə edilərək bəyənilmişdir. (6 fevral 2020-cu il, protokol № 5).

Fənn müəllimi:

Hüseynova Ə.R

FBK sədri:

Əliyeva Z.T

